בשבת או אין אבילות בשבת אמר ליה אין

אבילות בשבת יתבי רבנן קמיה דרב פפא וקאמרי משמיה דשמואל אבל ששימש

מטתו בימי אבלו חייב מיתה א"ל רב פפא

אסור אתמר ומשמיה דר' יוחנן אתמר ואי ∘

שמיעא לכו משמיה דשמואל הכי שמיע

לכו אמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל

אבל שלא פרע ושלא פירם חייב מיתה

שנאמר י ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא

תפרומו ולא תמותו וגו' הא אחר שלא פרע

ושלא פירם חייב מיתה אמר רפרם בר פפא

תנא באבל רבתי ב אבל אסור לשמש מטתו

בימי אבלו ומעשה באחד ששימש מטתו

בימי אבלו ושמטו חזירים את גוייתו אמר

שמואל י פח"ז חובה נת"ר רשות פריעת הראש

חזרת קרע לאחוריו זקיפת הממה חובה

נעילת הסנדל תשמיש המטה רחיצת ידים

ורגלים בחמין ערבית רשות ורב אמר י אף

פריעת הראש רשות ושמואל מאי שנא

נעילת הסנדל דרשות דלאו כולי עלמא עבידי

דסיימי מסאנייהו פריעת הראש נמי לאו כולי

עלמא עבידי דמגלו רישייהו שמואל למעמיה

דאמר שמואל הכל קרע שאינו בשעת חימום

אינו קרע י וכל עטיפה שאינה כעטיפת

ישמעאלים אינה עמיפה מחוי ר"ג ז עד גובי

דדיקנא א"ר יעקב א"ר יוחנן לא שנו אלא

שאיז לו מנעלים ברגליו אבל יש לו מנעלים

מסורת הש"ם א) וגי׳ ר״ח תליסרן, ב) ועי׳

עשיו מד"ם ב וטוש"ע י"ד סי שת סעיף א]: ב [מיי פ״ה שם הל״ה טוש״ע שם סי שפג (מעיף א קנט ג ד מיי פ"י שם הלי ה סמג שם טוש"ע י"ד סי' ת סעי' ה: קם ה מיי' פ"ח שם הלי ג סמג שם טור י"ד סיי שמ: קסא וז מייי פ״ה שס הל' יט טוש"ע י"ד סי׳ שפו: קסב ח מיי׳ פ״י שם הל׳

טוש"ע י"ד וְסִי׳ שמ סעיף ידן וסי׳ הםג ט מייי שם פ״ט הלי ל טוש"ע י"ד סיי שמ סעיי יד: קסד י מיי שם פי"ב הלי

תורה אור השלם 1. וַיּאמֶר מֹשֶה אֶל אַהַרֹן וּלְאֶלְעָזָר ולאיתמר בניו ראשיכם אַל תִּפְרְעוּ וּבִגְּדֵיכֶם לֹא תְפְרִמוּ וְלֹא תָמֶתוּ וְעַל בל העדה יקצף ואחיכם בָּל בֵּית יִשְּׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְיָ: הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְיָ:

רבינו חנגאל (המשך) אמר (ליה) אזל גברא דהוה מסתפינא. הנה קרעו בשעת שמועה שלא בשעת חימום. ופרקינן שאני רבנן דכיון דכל שעת שמועה כשעת חימום דמי. רבא אמר קורעו ואם בא להחליף חלוקו מחליף, וקורע החלוק שלובש. הנה קריעתה בשעת

שלא שלא בשעונ והימום. ופרקינן כי תניא ההיא שקורע כל חלוק שלובש . אפילו כל שבעה, בכבוד הברייתא, ובשבת קורעו לאחוריו, כדאמרן חזרת קרע לאחוריו בשבת חובה], ואם בא בשבת להחליף חלוקו מחליף ואינו קורע. ירושלמי הרי שהיה מחליף בגדיו [כל] שבעה חייב לקרוע כולן. אותן קרעין מתאחין או אינן מתאחין. אסיקנא חלוקת אבוה דר׳ אושעיא שבא מן הדרך והיה רגליו קיהות מותר לרחוץ, שאין רחיצת צונן רחיצה. תני אבל ומנודה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל ולכשיבואו לעיר יחלוצו, וכן בתשעה באב. וכז בתענית צבור. תני מקום שנהגו לשאול שואלין. [ר' אושעיא] רבה שואלין. נו אושפיאן דבה חמא אבלין בשבת ואמר להו שלום עליכם כמנהג מקומנו. ר' יוסי בז חלפתא בעא מיניה ר' יוחנן משמואל. מיהו ר' יוחנן לא קיבל משמואל דאיהו סבירא ליה דברים שבלינעא נוהג כדפרישית לעיל: הא אחר שלא פרע בו'. אע"ג דפשטי' דקרא הא אחר פורע ופורם ואם הם יעשו ימותו נראה דאסמכתא בעלמא הוא בעא מיניה ר' יוחנן משמואל יש אבילות

דהא לא מייתי להו סוף פרק הנשרפין (סנהדרין דף פנ.) גבי אלו שבמיתה: רשמואל לשעמיה. פי׳ בתוספ׳ הרב דרב סבר דעטיפת הראש שאינה כעטיפת ישמעאלים הויא עטיפה ומסתמא רב ושמואל הלכה כרב יש מפרשין דרחילת ידים דהאמר הכא רשות היינו כמ"ד פרק במה מדליקין (שבת דף כה:) דבלא אבילות הוא רשות אבל לר"נ בר יצחק דאמר התם ואני אומר מצוה באבל נמי הוי מלוה ולא רשות ונראה דלא לריך למימר הכי אלא הכי פירושו הכא דמשום אבילום אינו חובה להראות אבילות בשבת:

לא שנו שאין לו מנעלים ברגליו. תימה דכי היכי דמנעליו מוכיחין עליו אמאי לא אמרי׳ אחד מהני מוכיחין ונמלא דאינו חובה כי אם האחד ושתא במנעלים יש הוכחה יותר: ובל קרע שאינו בשעת יותר: ובל קרע. נראה דהא דאמר חימום אינו קרע. נראה דהא דאמר לעיל (דף כ:) מי שנודמן לו חלוק בתוך ז' אע"פ שאינו שעת חימום שמא דוקא כגון שקרע כבר והכא מיירי בשלח קרע עדיין ח"נ כגון שחין לו חלוק בשעה רחשונה חייב לקרוע כשיהיה לו אפי׳ שלא בשעת חימום ולי נראה דבכל שעה שיוכל להתחמם על מתו אפי׳ לזמן מרובה אחר מיתתו קרוי שפיר בשעת חימום כמו שאמרו ברבנן משום דמדכרי שמעתייהו הוא הדין נמי בכל מת שיוכל להתחמם עליו והא דפריך בסמוך ולא משני הכי משום דבלאו הכי משני שפיר: בי תניא ההיא בכבוד אביו ואמו. ומכאן קשה לי על מה שפי׳ למעלה (דף כ:) ^{ה)} דגרסי׳ רבי חנניא מי שאין לו אלא חלוק אחד דמיירי בכה"ג דמחליף וקורע דהא גבי אביו ואמו אמר הכא מחליף וקורע כל שבעה ולעיל (שם) אמרי׳ על אביו

ואמו קורע לעולם ול"ע: הבי א"ר יוחנן דברים שבצינעא נוהג. פסק בהלכות גדולות כר׳ יוחגן לאפוקי מרב ושמואל דאמרי לעיל תשמיש המטה רשות ודברים שבלינעה הוה ובפ"ק דכתובות (דף ד.) נמי קאמר עלה מסייע ליה לר׳ יוחנן דאביי ורבא סברי כוותיה ואע"ג דקיימא לן (לעיל דף יח. כב.) הלכה כדברי המיקל ה"מ במחלוקת של תנאים אבל במילתא דאמוראי לא אמרן מספקא לי כי היכי דשרי בתוך

dEd ן און בשבת. אתו אמרו ליה ר' אהן שאיל בשלום אבילא בשבת. אתו אמרו ליה ר' אהן קום בימור, אות בנור, קור בפור וואה זה המורח להיו אייל שאיל בשלום אבילה בשבתה אמר לון בעין אתון מידע חייליה, את הוא דאת מתני שבחיר, אמר ליי הן, א״ל שאיל בשלום אבילא בשבתא אמר לון בעין אתון מידע חייליה, את לאודען דאין אבלות בשבת, דכתיב ברכת ה׳ היא תעשיר, זו ברכת שבת. ולא יוסיף עצב עמה, זו אבלות, כמו דאמר נעצב המלך על בנו. (תני ארוסתו לא מתאבל ולא אונן עליה. תני כל שמתאבלוןין עליו מתאבלין עמו. רב מתה אחותו פקיד לחייה בריה כד תהא סליק לגבאי של נעליך מעל רגליך). ר' יונה סלק לגביה ר' גוריון בשבת דגו שבעת ימי אבלו, נפק לגביה לביש סנדלי. אמר ליה אנת (דכר) [סבר] דילפון עובדא מינך דבשבת [מותר] בנעילת הסנדל. ולא ילפון עובדא מבר נש זעיר. ואין דובר אליו דבר, אפילו דבר תורה. אמר ר' יוחנן שלא היו יודעין כמה לפתוח, אם ביסורין שבגופו אם בחסרון ממונו אם בנפש בניו ובנותיו. מ**תנו' משחרב בית** שלא היו יודעין במה לפתוח, אם ביסורין שבגופו אם בחסרון ממונו אם בנפש בניו ובנותיו. מ**תנו'** מינה וכל המקדש ר' אליעור אומר עצרת כשבת, רבן גמליאל אומר ראש השנה ויום הכיפורים כרגלים. דייקינן מינה וכל שכן עצרת שהיא כרגלים. אמר גידול בר מנשה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל. איכא דאמרי להא דרב גידול אהא דתניא תינוק כל ל' יום יוצא בחיק, ונקבר באשה אחת ובשתי אנשים, אבל לא באיש אחד ושתי נשים.

אבל רבחי. מסכת שמחות: גוייסו. כל גופו ואיכא דאמרי אבר שלו: פריעת הראש. שמגלה האבל ראשו בשבת ואינו מתעטף וחזרת קרע לאחוריו וזקיפת המטה חובה בשבת: נעילה הסנדל. דלאו כולי עלמא סיימי מסאנייהו בשבת ולא מוכח דאבל הוא: לא כולי

עלמה מגלי רישייהו. בשבת וחע"פ שמתעטף לא מיחזי כאבל: נשעת חימום. בשעת התחלת הלער בשעת מיתה: וכל עטיפה שאינה כעטיפת ישמעאלים. הלכך כיון דכל ימי שבוע שהוא אבל מתעטף כישמעאל אם אינו נוטלה בשבת נראה כנוהג אבילות דכ"ע לא נהיגי בעטיפה זו אלא אבלים בלבד: מחוי ר"ג. עטיפת ישמעאלים: גובי דיקנא. גומות שבלחי למטה מפיו: לא שנו. פריעת הרחש בשבת דלריך לגלות חוטמו ושפמו וזקנו שהיה מכוסה בימי אבלו להודיע כי אין אבילות בשבת: אלא שאין מנעלים ברגליו אבל יש מנעלים ברגליו מנעליו מוכיחים עליו. דאינו אבל אבל לגלות רחשו חינו לריך וחם בח להתעטף בלינעה אפי׳ כעטיפת הישמעהלים אין בכך כלום: דמסתפינא מיניה. בקושיות: מחליף וקורע. אע"פ שחינו שעת חימום: לבוד אביו. שנו אבל לכולי עלמא אין קורע אלא בשעת חימום: ממחן שמיעח. לרב אושעיא הא דאמר אין מתאחין שמע מינה האי דאמר אין מתאחין אבוה דרב אושעיא: אונקלי. שייפינ״ש חלוק שקורעו: נחוך ביחו. שבלינעה מותר לנהוג אבילות בשבת: דפרים סודריה ארישיה. בשבת משום עטיפה דנהיג אבילות: כל ל' יום יוצא בחיק. בן ל' יום מוליאו בחיק לבית הקברות ולה בארון: אבל לה באיש

ברגליו מגעליו מוכיחין עליו כל קרע שאינו אחד. שאין מתייחדין עם האשה: בשעת חימום אינו קרע והא אמרו ליה לשמואל נח נפשיה דרב קרע עליה תריסר 6 מני אמר אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה א"ל לרבי יוחנן נח נפשיה דר' חנינא ° קרע עליה תליסר אצמלי מלתא אמר אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה שאני רבנן דכיון דכל שעתא מדכרי שמעתייהו כשעת חימום דמי א"ל רבין בר אדא לרבא אמר תלמידך רב עמרם תניא אבל כל שבעה קורעו לפניו ואם בא להחליף מחליף וקורע יי בשבת קורעו לאחוריו ואם בא להחליף מחליף ואינו קורע כי תניא ההיא בכבוד אביו ואמו אותן קרעין מתאחין או אין מתאחין פליגי בה אבוה דרב אושעיא ובר קפרא מחד אמר אין מתאחין וחד אמר מתאחין תסתיים דאבוה דרב אושעיא אין מתאחין דאמר רב אושעיא אין מתאחין ממאן שמיע ליה לאו מאבוה לא מבר קפרא רביה שמיע ליה אמר רבא אבל מטייל באונקלי בתוך ביתו אביי אשכחיה לרב יוסף דפרים ליה מודרא ארישיה ואזיל ואתי בביתיה א"ל לאו סבר לה מר אין אבילות בשבת א"ל הכי א"ר יוחנן ^מ דברים שבצינעא נוהג: ר"א אומר משחרב בית המקדש עצרת כשבת וכו': אמר רב גידל בר מנשיא אמר שמואל הלכה כר"ג ואיכא דמתני להא דרב גידל בר מנשיא אהא יכל ל' יום י' תינוק יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים

ביתו הני דברים דקריעה אי הוה אסור נעילת הסנדל בצנעא וכל שאר דברים: ^{ו)} לצרת בשבת. וכ"ש ר"ה ויוה"כ ר"ג אומר ר"ה ויוה"כ כרגלים וכ"ש עצרת לאחר חורבן ולישנא לא אתי שפיר דהוה ליה למתני ר"ג אומר אף ר"ה ויוה"כ כו':

וחבמים אומרים לא כדברי זה בו'. ולא שייך למימר היינו תנא קמא דנימא כולהו אתו לפרש מילתא דתנא קמא כי ההיא דלא ירצה לו נשים בפרק ב' דסנהדרין (דף כא.) וההיא (דהמקדש) ח: הדבה בר"ג. מימה כיון דאמר שמואל (לעיל דף יח. כב.) הלכה כדברי המיקל באבל אמאי אינטריך למיפסק הלכה כר"ג וי"ל דחומרא נמי היא דאם קברו סמוך לחשיכה ולא היה לו שעה אחת לנהוג בו אבילות או קברוהו נכרים ביום טוב או שמע שמועה קרובה ביום טוב אם הם כרגלים אינם עולים למנין שבעה ואם הם כשבת עולים:

דאמר כל קרע שאינו בשעת חימום אינו קרע. וכל עטיפה שאינה כעטיפת ישמעאלים אינה עטיפה. פי׳ עטיפת ישמעאלויםז יה הוכו ליקור על שהנו בשנה ורמנה היה היה היה כל כמה היה הבשבה הבנה בל היה בשנה בשנה בשנה בשנה בשנה בשנה בשנה ב דאמר שמואל, מכסה שמפה ודקנו החוטמו במצופח או בשליתו היה אלמתה בלשון ערב. ועד כמה מכוס]ה מחיר רב והמן עד גובי דקנא. אמר ר' יוחנן לא שנו אלא שאין מנעלין ברגליו, אבל יש מנעלין ברגליו מנעליו מוכיחין עליו. וקיימא לן כרב דאמר פריעת הראש נמי בשבת רשות. (פריעת הראש) [פי׳] צריך לגלות חוטמו ושפמו וזקנו שהיה מכסה בימי אבלו, [להודיע] כי אין אבל[ות] בשבת, אבל לגלות ראשו אין צריך. ואם בא להתעטף בצינעא עטיפת ישמעאלים אין בכך כלום. 6) ולא בעי עטיפה כולי האי. דהא רב יוסף דהוא בתרא עבד כרב. דאמר רבא אבל מןטיילן באונקלי בתוך ביתו. ואונקלי היא מצנפה, כגון מצנפת של כהן גדול, כדגרסינן בסוף מנחות מעשה דחוני ושמעי בני שמעון הצדיק הלבישו באונקלי וחגרו בצלצול. אביי אשכחיה [לרב יוסף] דפריס סודרא ארישיה כעטיפת ישמעאלים וקאזיל ואתי בביתיה. אמר ליה, לא סבר לה מר אין אבילות בשבת, אמר ליה דברים שבצנעא נוהג. ומקשינן תוב לשמואל, וכל קרע שאינו בשעת חימום אינו קרע. והא אמרו ליה לשמואל נח נפשיה דרב וקרע עליה תליסר כברי מאני. ור׳ יוחנן קרע על ר׳ חנינא י״ג איצטלי דמילתא,

תוס׳ ב״ק לא: ד״ה עובר], ג) וכתובות ד.ז. ד) מדושיו ם: שמחות פ"ג. ה) אבל הגיי שם מי שאין לו חלוק לקרוע כו' ואולי גיר' אחרת היתה ו) [שייך במשנה דלעיל יט.], ו) [ג"ו שייך למשנ׳ דלעיל יט.], ה) [ל"ל דהמובח מקדש פג.) וע"ע תוספות פסחים פג. ד"ה ר" שמעוו ותוס' עירובין מח. ד"ה ר'

גליון הש"ם

בר"י אתמר. לא ידעתי מה חידש בזה הא איתא בברייתא גמ' לעיל דף כא ע"א ואלו דברים שאבל

לעזי רש"י שייפינ"ש [שוקניא"ה].

מוסף רש"י

דברים שבצינעא. שאינו ניכר לבריות שהוא אבל בכך (כתובות ד.)**. כל ל' יום.** ולד שמת בתוך שלשים יום אין לריך לכבדו במותו להוליאו לקבורה, לא במטה ולח ככליכה חלח כחיק (קדושין פי). ונקבר באשה אחת ושני אנשים. ואין לריך רביס ללוותו אלא ג' (שם). אבל לא באיש אחד ושתי נשים. משום יחוד, שלח היו בתי הקברות סמוכין לעיר (שם).

רבינו חננאל

בעא מיניה ר' יוחנן משמואל יש אבילות בשבת או לא. אמר ליה אין אבילות בשבת. אמרי **רבנן** משמיה דשמואל, ששימש מטתו חייב ז. א"ל רב פפא אסור אתמר ומשמיה דר׳ יוחנן אתמר. אמר רב תחליפא אמר שמואל, אבל שלא פרע ראשו ולא פירם בגדיו חייב תפרומו ולא תמותו. מכלל שאחר שלא פירע ושלא פירם חייב מיתה. אמר רפרם תנא באבל רבתי. ומעשה באחד ששימש מטתו בימי אבלו ושמטו חזירים את גויתו. אמרו משמיה דשמואל פח״ז חובה. פריעת הראש. חזרת קרע לאחוריו, זקיפת המטה, לעשותם בשבת, להודיע שאינו נוהג אבל בשבת. אבל נת״ר, נעילת סנדל, תשמיש המטה, רחיצת ידים ורגלים בחמיז רשות. ורב אמר אף [פריעת] הראש בשבת רשות. ומקשינן לשמואל מאי שנא נעילת הסנדל